

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“หม้อห้อมไม้สัก ถิ่นรักพระลอ ซ่อแฮศรีเมือง ลือเลื่องแพะเมืองผี คนแพร่นี้ใจงาม” เป็นคำขวัญประจำจังหวัดแพร่ ซึ่งถือว่าเป็นเมืองเก่าเมืองหนึ่งในภาคเหนือของประเทศไทย ประวัติการสร้างเมือง ไม่มีจารึกในที่ไหนใดที่หนึ่ง โดยเฉพาะการศึกษาเรื่องราวของเมืองแพร่จึงต้องอาศัยหลักฐานของเมืองอื่น เช่น พงศาวดารโยนก ตำนานเมืองเหนือ ตำนานการสร้างพระธาตุลำปางหลวง และศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เป็นต้น ตำนานพระธาตุซ่อแฮกล่าวไว้ว่า เมืองแพร่มีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ตำนานวัดหลวงกล่าวไว้ว่าประมาณ พ.ศ. 1371 พ่อขุนหลวงพล ราชันดาแห่งกษัตริย์น่านเจ้าได้อพยพคนไทย (ไทยลื้อ ไทยจีน) ส่วนหนึ่งจากเมืองเชียงแสน ไชยบุรี และเวียงปางคำ ลงมาสร้างเมืองบนที่ราบริมฝั่งแม่น้ำยม ขนานนามว่า เมืองพลนคร (เมืองแพร่ปัจจุบัน) หลักศิลาจารึก พ่อขุนรามคำแหงมหาราชหลักที่ 1 ด้านที่ 4 บรรทัดที่ 24 - 25 ซึ่งจารึกไว้ว่า “.. เบื้องดินนอน รอดเมืองแพล เมืองน่าน เมือง ... เมืองพลัวพันฝั่งของ เมืองขวา เป็นที่แล้ว ...” ในข้อความนี้เมืองแพล คือ เมืองแพร่ หลักจารึกนี้สร้างขึ้นใน พ.ศ. 1826 จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันถึง ความเก่าแก่ของเมืองแพร่ ตั้งขึ้นมาก่อนเมืองเชียงใหม่และเชื่อว่าเมืองแพร่ได้ก่อตั้งขึ้นแล้วก่อนการตั้งกรุงสุโขทัยเป็น ราชธานี

ชื่อเดิมของเมืองแพร่ การก่อตั้งชุมชนหรือบ้านเมืองส่วนใหญ่ในภาคเหนือมักปรากฏ ชื่อบ้านเมืองนั้นในตำนาน เรื่องเล่า หรือจารึกตลอดจนหลักฐานเอกสารพื้นเมืองของเมืองนั้น ๆ แต่สำหรับเมืองแพร่นั้น แตกต่างออกไปเนื่องจากไม่มีหลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง โดยตรงจึงมีที่มาของ ชื่อเมืองจากหลักฐานอื่น ซึ่งเมืองพล นครพลหรือพลรัฐนคร เป็นชื่อเก่าแก่ดั้งเดิมที่สุดที่พบ ส่วนชื่อเวียงโกศัย น่าจะมาจากชื่อคอยที่เป็นที่ตั้งขององค์พระธาตุซ่อแฮ ซึ่งเป็นพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ คู่บ้านคู่เมืองแพร่ คือ คอยโกสิยชคตบรรพต หมายถึง คอยแห่งผ้าแพร เมืองแพล เป็นชื่อที่ปรากฏในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราชหลักที่ 1 ด้านที่ 4 โดยคำว่า แพล น่าจะมาจากศัพท์ชาวเมืองที่มีต่อพระธาตุซ่อแฮ หรือซ่อแฮที่สร้างขึ้น ภายหลังการสร้างเมืองต่อมาจึงได้เรียกชื่อเมืองของตนว่า เมืองแพล และได้กลายเสียงเป็นเมืองแพร่ในปัจจุบัน

จังหวัดแพร่เป็น 1 ใน 17 จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งเหนือที่ 14.70 ถึง 18.44 องศา กับเส้นแวงที่ 99.58 ถึง 100.32 องศา อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 155 เมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางหลวงหมายเลข 11 และ 101 ประมาณ 555 กิโลเมตร และทางรถไฟ 550 กิโลเมตร (ถึงสถานีรถไฟเด่นชัย) มีเนื้อที่ประมาณ 6,538.59 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,086,625 ไร่

สภาพทางภูมิศาสตร์

พื้นที่จังหวัดแพร่ล้อมรอบด้วยภูเขาทั้ง 4 ทิศ พื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 เป็นภูเขา มีพื้นที่ราบเพียงร้อยละ 20 โดยลาดเอียงไปทางทิศใต้ตามแนวไหลของแม่น้ำยม คล้ายกับกระทะ พื้นที่ที่ราบของจังหวัดจะอยู่ระหว่างหุบเขา มี 2 แปลงใหญ่ คือ ที่ราบบริเวณพื้นที่อำเภอร้องกวาง อำเภอเมือง อำเภอสองแคว และอำเภอเด่นชัย ซึ่งเป็นที่ราบแปลงใหญ่ และอีกหนึ่งแปลง คือ บริเวณที่ตั้งอำเภอลอง และอำเภอวังชิ้น ซึ่งที่ราบดังกล่าว ใช้เป็นที่อยู่อาศัย และทำการเกษตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดพะเยาและจังหวัดลำปาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดน่าน
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดอุตรดิตถ์และจังหวัดสุโขทัย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดลำปางและจังหวัดสุโขทัย

รูปที่ 1.1 แผนที่จังหวัดแพร่

การปกครองแบ่งออกเป็น 8 อำเภอ 78 ตำบล 645 หมู่บ้าน

1. อำเภอเมืองแพร่
2. อำเภอร้องกวาง
3. อำเภอลอง
4. อำเภอสูงเม่น
5. อำเภอเด่นชัย
6. อำเภอสอง
7. อำเภอวังชิ้น
8. อำเภอหนองม่วงไข่

รูปที่ 1.2 แสดงภาพอำเภอต่าง ๆ

จังหวัดแพร่ จึงเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่มีศิลปะ วัฒนธรรมที่น่าสนใจ มีทั้งศิลปะ วัฒนธรรมของล้านนา , มอญ และเงี้ยว (พม่าในปัจจุบัน) ทำให้มีการนำเอาศิลปะ วัฒนธรรม ของแต่ละอาณาจักรเข้ามาด้วย ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในจังหวัด และต่างจังหวัดที่สนใจในด้านศิลปะ วัฒนธรรมได้ ทำให้เกิดความคิดที่จะนำเสนอสิ่งเหล่านี้ให้กับผู้ที่สนใจ โครงการระบบนำทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านดาวเทียมบอกพิกัด จึงได้เกิดขึ้น ในโครงการนี้เราได้นำเสนอการท่องเที่ยวในส่วนของ ตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ก่อน เพราะ การเดินทางสามารถไปได้ง่าย และในตัวเมืองแพร่ยังมีศิลปะ วัฒนธรรมที่น่าสนใจอีกมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น วัด , พิพิธภัณฑ หรือสิ่งก่อสร้างที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ

กำแพงเมือง คูเมือง และ ประตูเมือง

- กำแพงเมือง เรียกว่า แวก แนวกำแพงเมืองแพร่มีลักษณะเป็นเนินดินสูงและยังอยู่ในสภาพสมบูรณ์
- คูเมือง เรียกว่า น้ำคือ ส่วนใหญ่คูเมืองได้ถูกถมไปแล้ว แต่ก็ยังปรากฏบริเวณด้านประตูชัยจนถึงประตูใหม่
- ประตูเมือง มี 5 ประตู ได้แก่
 - ประตูศรีชุม อยู่ทางทิศตะวันตก บริเวณศาลจังหวัดแพร่
 - ประตูमार อยู่ทางทิศใต้ บริเวณโรงเรียนป่าไม้แพร่
 - ประตูใหม่ อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณเรือนจำจังหวัดแพร่ (และสามารถเห็นการจำลองประตูใหม่ ซึ่งยืมแบบมาจากประตูเมืองเชียงใหม่)

- ประตูชัย อยู่ทางทิศตะวันออก บริเวณสำนักงานตำรวจภูธรเมืองแพร่
- ประตูยม้า อยู่ทางทิศเหนือ บริเวณวัดหัวข่วง

รูปที่ 1.3 แผนที่ตัวเมืองแพร่

แต่การเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ นั้น หากเราไม่ใช่เจ้าของพื้นที่อาจไปไม่ถูกได้ ทำให้การเดินทางเกิดการล่าช้า ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด หรือการไม่ได้รับข้อมูลรายละเอียดของสถานที่ท่องเที่ยว เพราะ สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งไม่มีเจ้าหน้าที่ที่สามารถให้ข้อมูลได้ จากปัญหาดังกล่าว จึงมีแนวคิดในการแก้ไขปัญหาด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ คือ ระบบดาวเทียมบอกพิกัด ที่สามารถระบุพิกัดสถานที่ท่องเที่ยว และให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว เพียงเปิดผ่านระบบเว็บแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งเป็นอุปกรณ์การสื่อสารที่คนส่วนมากมีใช้กัน เพื่อตอบสนองความต้องการในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเพิ่มความสะดวกสบายที่สามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว ให้แก่นักท่องเที่ยวได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อพัฒนาระบบนำทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านดาวเทียมบอกพิกัด สำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจเรื่องศิลปะ วัฒนธรรม ในเขตตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

- 1.3.1) ได้พัฒนาระบบนำทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านดาวเทียมบอกพิกัด
- 1.3.2) ได้เอกสารการพัฒนาซอฟต์แวร์ของระบบนำทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านดาวเทียมบอกพิกัด

1.4 ขอบเขตของระบบงาน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการศึกษาจึงกำหนดขอบเขตของการค้นคว้าไว้ดังต่อไปนี้

1.4.1) ขอบเขตในส่วนประมวลผลข้อมูล

ระบบนำทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านดาวเทียมบอกพิกัดของวัด และพิพิธภัณฑสถาน ในเขตตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ สร้างบนเว็บแอปพลิเคชันติดต่อกับโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่รองรับระบบดาวเทียมบอกพิกัด และเว็บแอปพลิเคชัน

- ประมวลผลข้อมูลที่ได้จากระบบดาวเทียมบอกพิกัด
- ข้อมูลที่ประมวลผลได้ คือ ค่าละติจูด และค่าลองจิจูดของวัด และพิพิธภัณฑสถาน นำมาระบุตำแหน่งของสถานที่ท่องเที่ยวบนแผนที่
- แสดงผลข้อมูลในรูปแบบของแผนที่และมีเครื่องหมายระบุตำแหน่งของวัด และพิพิธภัณฑสถาน ในเขตตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
- ประมวลผลหาตำแหน่งของนักท่องเที่ยว โดยอ้างอิงจากระบบดาวเทียมบอกพิกัดบนโทรศัพท์เคลื่อนที่

1.4.2) ขอบเขตในส่วนต่อประสานผู้ใช้งาน (User Interface)

ผู้ใช้งานในระบบนำทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านดาวเทียมบอกพิกัด คือ นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในเรื่องศิลปะ วัฒนธรรม ของวัด และพิพิธภัณฑสถานในเขตตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

- นักท่องเที่ยวเลือกสถานที่ที่ต้องการเดินทางไป ระบบดาวเทียมบอกพิกัดบอกเส้นทาง และเมื่อนักท่องเที่ยวถึงสถานที่ที่ต้องการ (คือ ค่าละติจูด, ค่าลองจิจูดของสถานที่ท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวตรงกัน) ระบบนำทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านดาวเทียมบอกพิกัด จะแสดงเสียงอธิบายประวัติ ความเป็นมาต่าง ๆ ของวัด และพิพิธภัณฑสถาน

หมายเหตุ นักท่องเที่ยวต้องอยู่ในเขตตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เพื่อสามารถเลือกสถานที่ท่องเที่ยวตามต้องการได้และต้องมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่รองรับระบบดาวเทียมบอกพิกัด และเว็บแอปพลิเคชัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved